



KOMENTARZ

Zaktualizowane kierunki polityki zagranicznej Rosji

Anna Maria Dyner

18 listopada br. na rozszerzonym kolegium MSZ Rosji, w którego skład wchodzi minister spraw zagranicznych, jego zastępcy, część dyrektorów departamentów i m.in. rektor MGIMO, a które odpowiada za planowanie polityki zagranicznej, Władimir Putin wyznaczył najważniejsze cele rosyjskiej dyplomacji. Wśród nich uwagę zwraca zapowiedź zaostreżenia polityki bezpieczeństwa – w tym stosunków z NATO – oraz dalszego angażowania się Rosji w „rozwiązywanie konfliktów regionalnych”. Putin zaanonsował też opublikowanie nowej koncepcji polityki zagranicznej. Można się spodziewać, że Rosja utrzyma, a nawet zwiększy napięcie w relacjach z Zachodem, chcąc w ten sposób wymusić ustępstwa w ważnych dla niej kwestiach.

Jak zmieni się rosyjska polityka bezpieczeństwa?

Jednym z najważniejszych tematów poruszonych przez Putina były kwestie bezpieczeństwa i zapowiedź zaostreżenia konfrontacyjnej polityki w stosunku do NATO. Putin skrytykował działania Sojuszu, zwłaszcza „militaryzację” państw wschodniej flanki, i dodał, że Rosja oczekuje formalnych gwarancji bezpieczeństwa ze strony NATO dla swojej zachodniej granicy. Określił jednak Sojusz jako niewiarygodnego partnera. Zapowiedział też kontynuację wzmocnienia rosyjskich sił zbrojnych na zachodnim kierunku strategicznym. Przypuszczalnie oznacza to nasilenie działań poniżej progu wojny wymierzonych w państwa członkowskie NATO. Putin zapowiedział też, że jednym z ważniejszych elementów rosyjskiej polityki bezpieczeństwa będzie wzmocnienie Organizacji Układu o Bezpieczeństwie Zbiorowym. Można zatem oczekiwać zwiększenia liczby i skali ćwiczeń prowadzonych w ramach OUBZ – również w bezpośrednim sąsiedztwie Polski (na Białorusi, w obwodzie kaliningradzkim).

Jakie były pozostałe tezy wystąpienia Putina?

Oprócz kwestii bezpieczeństwa prezydent skoncentrował się na rosyjskim zaangażowaniu w licznych formatach

wielostronnych, ze szczególną rolą ONZ i Rady Bezpieczeństwa, organizacji działających na obszarze b. ZSRR (Wspólnoty Niepodległych Państw, Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej) oraz w regionie Azji i Pacyfiku (Szanghajska Organizacja Współpracy, Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej ASEAN), a także na pogłębieniu [integracji z Białorusią](#). Zwrócił uwagę na konieczność dalszego rozwoju koncepcji „rosyjskiego świata” (*Russkij Mir*), a więc pomocy dla Rosjan żyjących poza Rosją, wsparcia dla rosyjskiego języka i kultury oraz dalszych ułatwień w przyznawaniu obywatelstwa – zwłaszcza dla mieszkańców państw b. ZSRR. Wskazał, że Rosja będzie się angażowała w zwalczanie terroryzmu, nielegalnego obrotu bronią i handlu narkotykami, a także w walkę z biedą. Dużo uwagi poświęcił zmianom klimatu i zaangażowaniu Rosji, krytykując przy tym UE i USA za narzucanie regulacji w tym zakresie. Odniósł się też krytycznie do działań Polski w związku z [kryzysem granicznym](#).

Gdzie będzie angażowała się Rosja?

Putin zapowiedział kolejne działania dyplomacji na rzecz rozwiązywania konfliktów na obszarze b. ZSRR (np. zwiększenie rosyjskiego kontyngentu wojskowego

KOMENTARZ PISM

w [Górkim Karabachu](#)) i na Bliskim Wschodzie – głównie w Syrii i [Afryce Północnej](#), przede wszystkim w [Libii](#). Rosja będzie się nadal starała budować status globalnego gracza, którego interesy muszą być uwzględniane przy rozstrzygnięciu wszystkich ważnych kwestii międzynarodowych. Ponadto rosyjskie władze dalej będą wykorzystywały utrzymywanie tzw. zamrożonych konfliktów na obszarze b. ZSRR jako narzędzie wpływania na politykę swoich sąsiadów, zwłaszcza państw stowarzyszonych z UE (Mołdawia, Ukraina, Gruzja). Putin wskazał też na konieczność zwiększania rosyjskiej roli w [Afryce](#) – i na 2022 r. zapowiedział kolejny szczyt Rosja–Afryka. Afryka i Bliski Wschód są dla Rosji ważne, gdyż obecność tam pozwala na wpływanie na działania państw zachodnich, w tym zwłaszcza USA, oraz ze względu na istotne rosyjskie interesy gospodarcze, energetyczne i wojskowe.

Co zmiany w rosyjskiej polityce oznaczają dla Polski?

Zapowiedzi dotyczące zaostrzenia polityki bezpieczeństwa oznaczają, że Polska i pozostałe państwa NATO w większym stopniu będą musiały zmierzyć się z konfrontacyjnymi

działaniami Rosji. Będą one częściej i na większą skalę przybierać formę zagrożeń hybrydowych – skoncentrowanych m.in. na osłabianiu ważnych funkcji państwa i lojalności sojuszniczej. Wiąże się to z koniecznością uwzględnienia tych kwestii w nowej strategii Sojuszu, dalszego wzmocnienia wschodniej flanki oraz działań na rzecz odporności państw na zagrożenia poniżej progu wojny. Zapowiedź pogłębiania integracji rosyjsko-białoruskiej oznacza z kolei, że dodatkowe wyzwania bezpieczeństwa będą pochodzić ze strony Białorusi. Biorąc pod uwagę podkreślenie przez Putina znaczenia koncepcji „rosyjskiego świata”, można się też spodziewać zaostrzenia sposobu prowadzenia przez Rosję [polityki historycznej](#), która w wielu wymiarach będzie wymierzona w Polskę.

Zmiana w polityce Rosji oznacza też, że będzie ona jeszcze mniej skłonna do szukania pól współpracy i kompromisu z państwami zachodnimi. Choć formalnie Putin deklarował chęć dialogu, w wystąpieniu podkreślał głównie rozbieżności w stosunkach z USA i UE, i nie zapowiedział deeskalacji.